

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Krzysztof Strzelczyk

SSA Michał Kłós (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Gminy W.
przeciwko Syndykowi Masy Upadłości "I." Spółki z o.o.
z udziałem interwenientów ubocznych: "G." z siedzibą w C. (Francja) i E.O.
o rozwiązanie umowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 grudnia 2007 r.,
skargi kasacyjnej interwenienta ubocznego "G." z siedzibą w C. (Francja)
od postanowienia Sądu Apelacyjnego
z dnia 5 marca 2007 r., sygn. akt [...],

- 1. oddała skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od interwenienta ubocznego "G." z siedzibą w C. (Francja) na rzecz powoda Gminy W. kwotę 3.600,- zł. (trzy tysiące sześćset złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. oddała wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego od interwenienta ubocznego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 10 października 2005 r., Sąd Okręgowy w W. umorzył postępowanie wywołane wniesieniem apelacji przez interwenienta ubocznego po stronie pozwanej „G.” z siedzibą w C. (Francja) od wyroku tego Sądu z dnia 28 października 2004 r. Orzeczenie powyższe Sąd Okręgowy uzasadnił stanowiskiem pozwanego, który sprzeciwił się tej czynności procesowej. Postanowieniem z dnia 3 marca 2006 r. Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie na powyższe postanowienie. Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Okręgowego o niedopuszczalności – w świetle art. 79 k.p.c. - zaskarżenia wyroku apelacją przez interwenienta ubocznego wbrew sprzeciwowi strony, do której przystąpił. Pozwany syndyk masy upadłości mógł zgłosić taki sprzeciw bez zgody rady wierzycieli. Czynność taka nie została bowiem wskazana w art. 131 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz. U. z 1991 r., Nr 118, poz. 512 ze zm. - dalej „pr.up.”).

Postanowieniem z dnia 19 października 2006 r. Sąd Najwyższy uchylił powyższe postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego. Sąd Najwyższy uznał, że Sąd Apelacyjny - nie podzielając zarzutu dotyczącego naruszenia przepisu art. 174 § 1 pkt 4 i § 2 k.p.c. - nie odniósł się do wszystkich zarzutów zawartych w zażaleniu. Sąd Najwyższy uznał za niezbędne rozważenie aktualności dotychczasowego orzecznictwa, wykluczającego dopuszczalność rozwiązania użytkownika wieczystego po ogłoszeniu upadłości użytkownika wieczystego na gruncie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz. U. z 2004 r., Nr 261, poz. 2603 ze zm. - dalej „u.g.n.”). Uchylenie się przez Sąd Apelacyjny od przeprowadzenia takiej oceny nie pozwoliło na odparcie podniesionych przez stronę skarżącą zarzutów naruszenia przepisów postępowania.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie i orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego i kasacyjnego. Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 174 § 1 pkt 4 i § 2 k.p.c., Sąd Apelacyjny uznał ten zarzut za

nieuzasadniony. Sąd ten powołał się na zawieszenie postępowania i podjęcie go z udziałem syndyka postanowieniami wydanymi w 1999 r. i 2002 r. W tej sytuacji brak było podstaw dla ponownego zawieszenia postępowania. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zachodził w sprawie zakaz podjęcia postępowania i jego prowadzenia z udziałem syndyka. Dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego utraciło w obecnym stanie prawnym aktualność. Na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jedn. tekst: Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm. - dalej „g.g.w.”), rozwiązanie użytkownika wieczystego następowało na drodze decyzji administracyjnej. Na gruncie art. 33 ust. 3 u.g.n., właściciel może wystąpić do sądu o wydanie orzeczenia rozwiązującego użytkownika wieczyste. W ocenie Sądu Apelacyjnego brak podstaw do stosowania w drodze analogii art. 51 § 3 pr.up. Wynika to z odmiennego charakteru stosunków najmu i dzierżawy oraz użytkownika wieczystego. Ponadto przepis ten nie stanowi przeszkody do rozwiązania umów najmu i dzierżawy ze skutkiem natychmiastowym na zasadach ogólnych w przypadku zaistnienia uzasadnionych podstaw. W ocenie Sądu Apelacyjnego powyższa wykładnia nie sprzeciwia się celowi postępowania upadłościowego, ponieważ rozwiązanie stosunku użytkownika wieczystego rodzi po stronie właściciela obowiązek zwrotu użytkownikowi wieczystemu pierwszej opłaty oraz zwaloryzowanej sumy opłat rocznych, wniesionych z tytułu użytkownika wieczystego. Masa upadłości uzyskuje zatem środki równoważne w zasadzie wartości tego prawa.

Powyższe postanowienie zaskarżył interwenient uboczny, opierając skargę na obu podstawach wskazanych w art. 398³ § 1 k.p.c. W ramach pierwszej podstawy skarżący zarzucił naruszenie: art. 131 § 1 pkt 10 pr.up. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że zaniechanie złożenia apelacji od niekorzystnego dla upadłego wyroku lub cofnięcie takiej apelacji, nie wymagało uprzedniego zezwolenia rady wierzycieli.; art. 5 i 33 ust. w zw. z art. 227 u.g.n., polegające na przyjęciu, że w związku z rozwiązaniem stosunku użytkownika wieczystego masa upadłości uzyskuje środki równoważne wartości tego prawa. W ramach drugiej podstawy kasacyjnej skarżący zarzucił naruszenie: art. 79 k.p.c. przez jego nieprawidłowe zastosowanie i uznanie, że w sytuacji zaniechania

dokonania przez stronę czynności procesowej, dokonanie tej czynności przez interwenienta ubocznego jest sprzeczne z działaniami strony, do której przystąpił; art. 79 k.p.c. w zw. z art. 5 i 58 k.c. przez ich błędną wykładnię i uznanie, że dopuszczalne jest cofnięcie przez Syndyka apelacji interwenienta ubocznego, będącego wierzycielem upadłego, w sytuacji, gdy podstawą wniosku Syndyka była chęć szybkiego zakończenia postępowania upadłościowego; art. 174 § 1 pkt 4 i § 2 w zw. z art. 179 § 3 k.p.c. przez ich nieprawidłowe zastosowanie i wydanie zaskarżonego orzeczenia, pomimo obowiązku zawieszenia postępowania i uchylecia orzeczeń uprzednio wydanych w sprawie; art. 228 k.p.c. przez jego niezastosowanie w odniesieniu do powszechnej wiedzy w zakresie znacznego, corocznego wzrostu cen nieruchomości w miastach i art. 378 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. przez nierozpoznanie wszystkich zarzutów lub ich rozpoznanie z pominięciem argumentacji skarżącego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 130 § 1 pkt 10 pr. up., należy stwierdzić, że przepis ten taksatywnie wymienia czynności dyspozytywne, wymagające uzyskania przez syndyka zgody rady wierzycieli. Wyliczenie to ma charakter wyczerpujący, co oznacza, że wymóg uzyskania zgody wierzycieli nie znajduje zastosowania do czynności, które nie zostały w tym przepisie wymienione. Wśród nich nie znajduje się cofnięcie apelacji. Wbrew odmiennemu pogładowi skarżącego, czynność ta nie jest tożsama z uznaniem roszczenia jak i zrzeczeniem się roszczenia. Cofnięcie apelacji, podobnie jak cofnięcie pozwu, stanowi jedynie wyraz rezygnacji strony z poszukiwania ochrony własnego roszczenia w ramach danego postępowania. Nie jest zatem tożsame z rezygnacją z samego roszczenia.

Przystępując do oceny zarzutu naruszenia art. 5 i 33 ust. 3 w zw. z art. 227 u.g.n., należy stwierdzić, że, jak trafnie zresztą podniósł skarżący, Sąd Apelacyjny uznał jedynie, iż z momentem rozwiązania stosunku użytkowania wieczystego, użytkownik wieczysty uzyskuje ekwiwalent, który w zasadzie równy jest wartości tego prawa. Wbrew sugestiom skarżącego, Sąd ten nie uznał, że waloryzacji podlega wartość prawa, lecz jedynie suma opłat rocznych. Powyższy wywód nie oznacza, że - na tle określonego stanu faktycznego - wartość tego prawa nie może

być wyższa. Nawet jeśli w tym stanie faktycznym tak jest, nie oznacza to, że Sąd ten uchybił art. 5, 33 ust. 3 i 227 u.g.n.

Nie jest również uzasadniony zarzut naruszenia art. 79 k.p.c. W niniejszej sprawie pozwany cofnął wniesioną przez interwenienta ubocznego apelację. Stanowisko swoje zatem strona wyraziła nie poprzez tylko samo zaniechanie dokonania określonej czynności procesowej, jak utrzymuje skarżący. Skuteczność wniesienia apelacji interwenienta podlega w tej sytuacji ocenie w świetle wyraźnego oświadczenia złożonego przez stronę. Należy uznać, że strona do której interwenient przystąpił może sprzeciwić się każdej czynności interwenienta, w wypadku takim czynność ta nie odnosi skutków procesowych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1964 r., II CR 214 / 64, OSNCP 1965, nr 10, poz. 165, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 1982 r., II CZ 121 / 82, OSNCP 1983, nr 9, poz. 131). W sytuacji, w której apelacja wniesiona przez interwenienta niesamoistnego została cofnięta przez stronę, do której interwenient przystąpił, zasadne było umorzenie postępowania wywołanego wniesieniem tej apelacji. Wbrew odmiennej ocenie skarżącego, Sąd Apelacyjny dał wyraz swojemu stanowisku w sposób precyzyjny, że podstawą umorzenia postępowania apelacyjnego, była sprzeczność pomiędzy czynnościami procesowymi strony i interwenienta, polegająca nie na bierności strony, lecz na cofnięciu przez nią apelacji interwenienta.

Zarzut naruszenia art. 174 § 1 pkt 4 i § 2 k.p.c. również należy uznać za nieuzasadniony. W świetle oceny prawnej Sądu Najwyższego, rzeczą Sądu Apelacyjnego była analiza aktualności poglądu wyrażonego pod rządem art. 26 ust. 2 g.g.w. w uchwale z dnia 6 kwietnia 1995 r., III AZP 5/95, (OSNP 1995, nr 19, poz. 235) w zmienionym stanie prawnym. Sąd Apelacyjny trafnie uznał, że na gruncie art. 33 ust. 3 u.g.n., dotychczasowe stanowisko Sądu Najwyższego utraciło aktualność. W obecnym stanie prawnym rozwiązanie stosunku użytkowania wieczystego nie następuje już na drodze decyzji administracyjnej, lecz na skutek realizacji roszczenia przysługującego właścicielowi, na podstawie konstytucyjnego orzeczenia sądu. Trafnie uznał również Sąd Apelacyjny, że nawet odpowiednie stosowanie do użytkowania wieczystego art. 51 § 3 pr. up. nie stanowiło przeszkody do rozwiązania umowy o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste.

Przepis ten nie stanowił bowiem przeszkody do rozwiązania umów najmu lub dzierżawy za porozumieniem stron, ani do ich wypowiedzenia przez wynajmującego, lub wydzierżawiającego, ze skutkiem natychmiastowym w wypadku zaistnienia ustawowych podstaw (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2002 r., II CKN 1201 / 00, OSNC 2003, nr 4, poz. 57). Pogląd o braku aktualności dotychczasowego stanowiska Sądu Najwyższego na gruncie art. 33 ust. 3 u.g.n. przeważa również w piśmiennictwie. Nie było zatem przesłanek przemawiających przeciwko podjęciu i kontynuowaniu zawieszzonego postępowania.

Nie naruszył również Sąd Apelacyjny art. 5 i 58 k.c. Skarżący upatrywał naruszenie powyższych przepisów w przyznaniu skuteczności cofnięciu apelacji, podyktowanemu dążeniem do szybszego zakończenia postępowania upadłościowego. Nie jest to cel, który - z zasady - jest sprzeczny z interesem wierzycieli. Krytyka takiego uzasadnienia, nie poparta argumentacją zmierzającą do wykazania, na czym - w tym stanie faktycznym - polega sprzeczność tej czynności z interesami wierzycieli, nie może być skuteczna.

Ocena braku zasadności zarzutu naruszenia przepisów dotyczących waloryzacji opłat rocznych skutkuje uznaniem za niezasadny zarzutu naruszenia art. 228 k.p.c. Całość powyższych wywodów prowadzi do wniosku, że Sąd Apelacyjny ustosunkował się do wszystkich zarzutów podniesionych w zażaleniu. Nie jest zatem również zasadny zarzut naruszenia art. 378 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Mając powyższe względy na uwadze, jak również treść art. 398¹⁴ k.p.c., należało orzec jak w sentencji. Nie było podstaw do zasądzenia od skarżącego na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego. W świetle art. 105 k.p.c. brak podstaw do zasądzenia kosztów od interwenienta ubocznego na rzecz strony, do której przystąpił. O zwrocie kosztów postępowania kasacyjnego od skarżącego na rzecz powoda orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.